

**DALYVAVIMO ES INSTITUCIJŲ, JŲ DARBO GRUPIŲ, KOMITETŲ POSĖDŽIUOSE IR
SUSITIKIMUOSE SU ES INSTITUCIJŲ IR VALSTYBIŲ NARIŲ ATSTOVAIS
ATASKAITA**

1. *Posėdžio institucinė forma, vieta, laikas ir dalyviai:* Programos *Horizont 2020* Socialinio iššūkio 2 „Maisto tiekimo užtikrinimas, pažangus žemės ūkis, jūriniai tyrimai ir bioekonomika“ komiteto 13-asis susitikimas. Briuselis, Centre Albert Borschette (CCAB), Room 1A Rue Froissart, 36; 17.05.15 d.

2. *Svarstyti klausimai:*

- 1) Posėdžio įžanginė dalis, svarbiausių naujienų apžvalga, darbotvarkės pristatymas.
- 2) Bendras 2018-20 metų Darbo Programos (DP) turinio pristatymas.
- 3) 2018-2020 DP metmenų pristatymas – bendrasis pristatymas
- 4) 2018-2020 DP metmenų pristatymas “Tvaraus maisto saugumas” (SFS).
- 5) 2018-2020 DP metmenų pristatymas „Gyvųjų vandens išteklių potencialas“ (BG).
- 6) 2018-2020 DP metmenų pristatymas “Inovacijos kaimo plėtrai“ (RUR).
- 7) Kitų 2018 – 20 metų DP veiklų pristatymas: Teminė Ciklinės bioekonomikos investicinės platformos pristatymas (rizikos pasidalijimo finansinė priemonė).

3. *Posėdžio eigos apibendrinimas:*

1) Posėdžio pradžioje pirmininkaujanti Lene Naesager (DG AGRI) pristatė dienotvarkę ir, suderinus su Valstybių narių (VN) atstovais komitete, patvirtino ją. Pažymėjo, kad visumoje pristatomoji informacija yra konfidenciali ir paprašė neskleisti jos viešumon. Buvo pristatyta informacija apie būsimus renginius: liepos mėn. 12 – 14 Lisabonoje komisaras C. Moedas rengia susitikimus dėl Pietų Atlanto iniciatyvos priartymo. Paminėti keli būsimi renginiai, susiję su žemės ūkio ekonomikos vystymu: birželio 1-2 d. Airijoje, spalio 11-12 d. Portugalijoje ir lapkričio mėn. 14 – 17 d. organizuojama antroji informacinė savaitė Briuselyje (informacija pridedama).

2) EK Atstovui J. Bell (DG RTD F) pristačius H 2020 2018-20 metų DP bendrąją informaciją buvo užduoti klausimai ir pristatyti VN pasisakymai: Vokietijos atstovai paprašė daugiau laiko duoti papildomiems pasiūlymams DR taisyti ir derinti. J. Bell pažadėjo pratęsti iki gegužės 22 dienos. Austrijos atstovai paprašė pateikti DP projekto juodrašį, kuriame būtų galima matyti pakeitimus ir pasiūlymus (track changes). Buvo pažadėta informaciją pateikti.

3) EK atstovas D. Amato (DG RTD F1) pristatė DP bendrąją viziją (medžiaga pridedama) ir pateikė kelias pastabas apie pasikeitimus nuo ankstesniojo varianto. Pastebėjo, kad didelių pasikeitimų nėra, tik prisidėjo biudžetas. Nurodė, kad daugiau dėmesio skiriama jūrų ir kitų vandenų klausimams, akcentuojamas maisto gamybos prioritetiškumas. Paašškėjo, kad, didėjant veiklų apimtims, biudžetas nedidėjo. Nurodė tolesnius svarstymo etapus ir laikotarpius iki kada bus paskelbta pati DP. EK atstovas J. Bell pakvietė VN atstovus pasisakymams. Dauguma delegacijų atstovų išreiškė pasitenkinimą parengtu DP projektu. Prancūzijos atstovai pasiteiravo dėl sumažintos dėmesio gyvūnų ligų klausimams DP. Vokietijos ir Lenkijos atstovai pažymėjo dėmesio stoką bioinovacijų ir bioekonomikos klausimams. Lenkijos atstovai pasiteiravo, kaip bioekonomikos sąvoka siejasi su biologinių išteklių ekonomika. Airijos atstovai atkreipė dėmesį į tai, kad sumenko prioritetas maisto gamybos ir inovacijų klausimams, siūlo daugiau dėmesio perkelti Mokslinių tyrimų ir inovacijų (RIA) veiklai nei Inovacijų veikloms (IA). Italijos atstovai paprieštaravo ir pažymėjo bioekonomikos fundamentalumą ir pabrėžė, kad reikia aktyviau deklaruoti, nurodė į maisto gamybos aktualumą ir pažymėjo mokslinių tyrimų ir inovacijų svarbą. Islandijos atstovai pažymėjo ciklinės ekonomikos aktualumą ir principų pritaikymo svarbą. Apgailestavo, kad maisto gamybos klausimų rate vis neatsiranda vietos žuvininkystės sektoriui apskritai ir jūriniais klausimams konkrečiai. Norvegijos atstovai parėmė šią poziciją.

EK atstovas J. Bell pakvietė kolegas pateikti atsakymus ir pats paminėjo, kad tiek šiame etape, tiek ir ateityje ciklinei bioekonomikai palčiai atvertos durys H2020. Pažymėjo taip pat, kad į daugelį VN

pastabų DP daug kas yra atsižvelgta ir sudėta. Tačiau, tuo pačiu, atkreipė dėmesį, kad H2020 ne bankas, o programa žingsnis po žingsnio įgyvendinanti mokslo ir visuomenės siekius.

Pasisakė EK atstovai D. Amato ir W. Kutt (DG RTD F1). Pastarieji papildomai paminėjo, kad rengiant programą buvo ne temos dedamos „ant pinigų“, o buvo siekiama pabandyti padaryti poveikį visuomenės ir ekonomikos procesams. Dėl maisto gamybos prioretiškumo pasisakantieji atkreipė dėmesį, kad daug šiam klausimui buvo skirta medžiaga WP 7 programoje. Tuo tarpu pažymėjo, kad su cikline bioekonomika DP viskas lyg ir tvarkoje, daugeliu dalių ji atsispindi. Papildomai pasisakė Olandijos, Prancūzijos atstovai, nurodę, kad būtina įtraukti akvakultūrinę tematiką į tekstą ir detaliau išdėstyti biudžeto eilutes. Portugalijos atstovai papildomai pažymėjo žuvininkystės klausimų svarbą ir reikšmingumą. Tuo tarpu Ispanijos atstovas pažymėjo būtinybę, kad tekstas būtų ne tik lengvai ir suprantamai suvokiamas, bet taip pat ir būtų atraktyvus visuomenei ir industrijos atstovams.

4) J. Bell pakvietė EK atstovę A. Schneegans (DG AGRI B2) pristatyti „Tvaraus maisto saugumas“ (SFS) dalį. Pranešėja išdėstė VN atstovams ir kitiems posėdžio dalyviams pagrindinius papildymus ir pakeitimus, atsiradusius DP po pirmojo projekto analizės (medžiaga pridedama). Paminėjo, kad dalis tematikų buvo sulieta į vieną, o dalis buvo išimta iš programos. Savo pasisakyme pranešėja akcentavo integralias žemės ūkio ir vandens sistemų klausimų tematikas DP.

J. Bell pakvietė pasisakyti VN atstovams ir užduoti klausimus. Suomijos atstovai atkreipė dėmesį į miškininkystės klausimų stoką DP. Siūlė papildomai įtraukti. Austrija išreiškė apgailestavimą dėl nedidėjančio finansavimo apimčių. Portugalijos atstovas pastebėjo tendencingai iškrentančius klausimus iš DP ir atsirandančius naujus. Ypač tuos, kurie susiję su vandens problemomis.

Prancūzijos atstovai atkreipė dėmesį į tai, kad nors ir tikėjosi išvysti tematikos, nagrinėsiančios afrikinio kiaulių maro problemas DP, tačiau pageidavo detaliau suprasti, kaip jos ten atsirado. Italijos atstovas pasigedo didesnio suderinamumo tarp tematikų. Vokietijos atstovai pritarė jau ankstesniems pastebėjimams dėl maisto saugumo klausimų. Atkreipė dėmesį į tai, kas ir ekosistemos turi būti matomos, kuomet kalbame apie maistą iš ten atkeliaujantį. Vengrijos atstovai išreiškė palaikymą tematikoms, labiau tinkančioms rytų Europos kraštams. Lenkijos atstovai pageidavo išsamesnio paaiškinimo dėl biudžeto išdėstymo DP. Dar kartą atkreipė dėmesį į „Bioeast“ iniciatyvą, anksčiau iškeltą Vengrijos delegacijos atstovų. Šią iniciatyvą taip pat parėmė Slovakija. Tačiau Ispanijos atstovų nuomone regionų paminėjimas nederą DP. Turi visi klausimai būti vienodai aktualūs visai Europai, mano delegacija. Norvegų atstovai dar kartą paminėjo, kad, jei kalbama apie maistą, tai būtina turėti omenyje ir maistą, gaunamą iš jūrų. Estijos atstovai parėmė dirvų tyrimo svarbą ir pritarė dėl afrikinio kiaulių maro tematinėms klausimų DP. Be to parėmė ir Centrinės ir Rytų Europos kraštų identifikavimo svarbą. Čekija taip pat palaikė Bioeast iniciatyvą ir paprašė kolegų pakantumo ir atidesnės reakcijos šiam klausimui.

A. Schneegans atsakė į daugelį klausimų, paaiškindama, kodėl buvo padaryti vieni ar kiti pakeitimai, išaiškindama dėl miškininkystės ir maisto tematikų aktualizaciją ir prioritetų persikirstymą. Nurodė, kad negalima į DP kažko pridėti, tuo pačiu neišimant kitų tematikų. EK atstovai taip pat paminėjo, kad atlikus pastaruosius pakeitimus, DP SFS teksto taisymų siekis bus didinti jo suprantamumą ir pageidaujama atraktyvumą. J. Bell vėl atkreipė dėmesį į Centrinės ir Rytų Europos grupės šalių remiamą Bioeast iniciatyvą, tačiau pakvietė realiau atsižvelgti į galimybes. W. Kutt pasiūlė toliau tęsti diskusijas, susijusias su regioninių problemų aktualizacija. Buvo pažadėta pateikti EK politinius ir techninius atsakymus.

5) Pirmininkaujantis pakvietė E. Balzi (DG RTD F4) pristatyti „Gyvųjų vandens išteklių potencialo“ (Blue Growth – BG) DP dalį (medžiaga pridedama). Pranešėjas pateikė BG struktūrą ir turinį, paskutiniuosius redakcinius pakeitimus, nurodė tematinės sąsajas su kitomis DP dalimis ir kitomis H 2020 programomis. VN atstovai uždavė klausimus. Rumunijos atstovai primygtinai pareikalavo suaktualinti ir įtraukti Juodosios jūros tematiką jau į 2018 metų kvietimų apimtis, argumentuojant tuo, kad artėjantis Rumunijos pirmininkavimo ES Taryboje tai labai aktualizuoja. Airijos atstovai atkreipė dėmesį į stoką tematikų apie giliavandenės jūrų dalies tyrimus. Olandijos atstovai pastebėjo, kad akvakultūros tematika galėtų būti tobulinama, atskirai aprašant gėlavandenių, sūrių vandenių ir tarpinių druskėtų vandenių erdves. Taip pat nurodė, kad vandenių valdymo ir vandens kokybės klausimai nėra pakankamai aiškiai suformuluoti DP. Turkijos atstovai parėmė Rumunijos iniciatyvas dėl Juodosios jūros tematikos aktualumo. Tačiau Suomijos atstovai ir kitos Baltijos šalys paprašė nemenkinti reikšmingumo klausimams šiame regione, atkreipiant dėmesį į tai, kad BONUS programa tapo atviresnė ir tyrėjams iš kitų regionų. Islandijos atstovai pažymėjo poreikį daugiau dėmesio skirti

vandenynams, įvertinant jų reikšmingumą klimato pokyčių kontekste. Tačiau tuo pačiu palankiai įvertino ir parėmė Rumunijos iniciatyvas dėl Juodosios jūros. Visumoje, posėdžio eigoje Juodosios jūros klausimą parėmė ir kitos šalys, tarp jų Bulgarija, Danija, Juodkalnija. Pastaroji atkreipė dėmesį į Adrijos jūros ir regiono problematiką. Portugalijos atstovai savo ruožtu parėmė Airiją dėl giliųjų vandenių tyrimo tematikos ir žuvininkystės klausimų. Norvegijos atstovai pažymėjo šios DP dalies gerą įdirbį ir išsakė labai tvirtą palaikymą Islandijai dėl jūros maisto tematikos išplėtojimo. Kartu su JK atstovais parėmė ir žuvininkystės klausimus, atkreipdami dėmesį į holistinio požiūrio būtinumą, nagrinėjant vandens išteklių potencialą visumoje. Italijos atstovai parėmė BG dalyje išdėstytas aiškias sąsajas su kitomis H 2020 programos dalimis. Nepalikė tematinį akcentų išryškavimo atskiriems regionams, siūlo daugiau apibendrintus sprendimus ir klausimus nagrinėti. Tuo pačiu pakartotinai paminėjo, kad DP numatoma neproporcingai daug Inovacijų veiklai (IA) skirtų tematikų. Nurodė, kad labiau paremtų Mokslinių tyrimų ir inovacijų (RIA) veiklas. Prancūzijos atstovams taip pat buvo priimtina tematinis sąsajų tarp atskirų H2020 dalių gausa. Parėmė ir siūlė plėtoti mikrobiominių tyrimų tematikas, nes vis labiau ryškėja mikroorganizmų svarba ir jų reikšmė vandens aplinkoje.

Atsakydami į klausimus EK atstovai nurodė, kad IA veiklų pasirinkimas yra daugiau politinio pobūdžio sprendimai, todėl diskutuojami turi būti ne PK rėmuose. E. Balzi atkreipė dėmesį į tai, kad BONUS biudžetas bus pristatytas nurodytoje apimtyje be didelių pakeitimų. Atkreipė dėmesį į tai, kad mikrobiomo tematika dar tik plėtojama ir dera sekti jos tendencijas visumoje. Nurodė, kad Juodosios jūros tematikos klausimams bus skirtas susitikimas liepos mėnesį, kur bus tai svarstoma. Taip pat užsiminė ir apie susitikimą šiuo klausimu rugsėjo mėnesį Batumyje. Pripažino, kad žuvininkystės klausimai aktualūs, bet atkreipė dėmesį į tai, kad labai svarbu visoms ES šalims ir kitiems nagrinėti šį klausimą ne tik Europos kontekste, bet daug plačiau.

6) Pirmininkaujantis pakvietė M. Duponcel (DG AGRI B2) pristatyti “Inovacijų kaimo plėtrai” (Bl Rural Renaissance – RUR DP dalį (medžiaga pridedama). Pranešėjas pateikė RUR struktūrą ir turinį, numatomų kvietimų kiekį ir tematikų derinimo eigoje susiformavusius prioritetus. Atkreipė dėmesį į informacinių komunikacinių technologijų skverbimosi į kaimo vietovių vystymą svarbą, naujovių diegimo aktualumą ir ciklinės ekonomikos principų taikymo reikšmę. VN atstovai uždavė klausimus. Vokietijos atstovai atkreipė dėmesį į tai, kad kalbant apie žemės ūkio klausimus negalima apsiriboti tik viena erdve – dirbami laukai. Dėmesio verti ir kitos erdvės. Ispanijos atstovai išreiškė pageidavimą nukelti programos šaukimus finansavimui iki vasario mėn., nes didumoje ES šalių vasaros laikotarpiu masiškai atostogaujama ir nėra pakankamo darbinio aktyvumo. Italijos atstovai pasidžiaugė numatoma kooperacija ir pakankamu dėmesiu kaimo vietovių priekrantės erdvėms. Tačiau atkreipė dėmesį, kad kai kurios tematikos yra numatoma per daug finansuoti. Siūlo dalinius finansinių išteklių perskirstymus tarp tematikų arba pasirinkti 2 projektus finansavimui vietoje vieno. M. Duponcel paaiškino apie kaimo vietovių priekrantės aktualizaciją ir pažymėjo, kad tai ne vienintelės iniciatyvos tokiais klausimais. Pažymėjo, kad, matyt, bus atsižvelgta ir dėl kvietimų terminų pokyčių pasiūlymų.

7) Kitų 2018 – 20 metų DP veiklų pristatyme dominavo diskusijos dėl ciklinės bioekonomikos investicinės platformos pristatymo, finansinė priemonė valdymo ir rizikos pasidalijimo. Pristatė B. Ligonnet (DG RTD F2) Buvo paaiškinta dėl ciklinės bioekonomikos atsiradimo motyvų ir numatomų ar laukiamų palankių poveikių, dėl galimybės šioje iniciatyvoje jungtis ir privatiems investuotojams. Prancūzijos atstovai paprašė pateikti daugiau pavyzdžių dėl galimo bendro finansavimo ir kitų naujų finansinių svertų taikymo. Ispanijos atstovas pažymėjo, kas įvairių finansinių instrumentų aktualumas didesnis tiems, kas yra sąlyginai arčiau pramonės, tuo tarpu kitiems tai nėra labai aktualu. Olandijos atstovai pasiteiravo kiek inovacijų ir naujovių diegimo aktualumą ir sąsajas su kitais instrumentais. Vokietijos atstovai analizavo galimus finansinių svertų poveikio principus. Iškėlė abejones dėl informacijos apie tai, kaip ir kur yra panaudojami pinigai ir dėl pasekmių negrįžus investicijoms. EK atstovai išdėstė požiūrį dėl finansinių svertų panaudojimo ir poreikio. Nurodė į didelį poreikį vystyti šiuos instrumentus, nes kita alternatyva yra nepalanki ES, kapitalas būtų nukreiptas į JAV ir Kiniją. Didelė grupė VN atstovų paprašė daugiau paaiškinimų šio klausimo detalizavimui: kaip tai derinsis su kitais finansavimo šaltiniais, kas valdys papildomus srautus, etc. EK atstovai pažadėjo papildomai pateikti išsamesnius atsakymus artimiausiu metu.

Kiti klausimų posėdyje nebuvo, todėl pirmininkaujantis paskelbė posėdžio pabaigą. EK informavo, kad kitas PC posėdis, numatytus kažkada rugsėjo – spalio mėn.

4. Posėdžio sprendimai, kito posėdžio data:

Planuojama, kad „Maisto tiekimo užtikrinimas, pažangus žemės ūkis, jūriniai tyrimai ir bioekonomika“ veiklos programos atnaujinamai 2018 – 2020 bus užbaigti iki š.m. spalio-lapkričio ir darbo programa bus paskelbta ES visuomenei. Numatoma tolesnė SC2 PC veikla bus sukoncentruota po vasaros į galutinę DP patvirtinimą po visų pataisymų EK.

5. Pasiūlymai dėl tolesnių Lietuvos veiksmų:

Dabartiniame H2020 SC 2 DP rengimo etape Lietuvos mokslo institucijoms, individualiems tyrėjams ir mokslinę veiklą administruojančioms atsakingoms institucijoms dera detaliai ir nuosekliai susipažinti su būsimomis programos tematikų prioritetais ir sekti tolesnius H2020 programos įgyvendinimo dokumentų rengimo etapus.

6. Priedama informacija (posėdžio darbotvarkė, išdalyta medžiaga, nuorodos):

Išdalintoji pranešimų medžiaga.

Tiesioginis ataskaitos rengėjas (vardas ir pavardė, institucija, pareigos, telefono numeris, elektroninio pašto adresas): Ričardas Paškauskas, Gamtos tyrimų centras, Algologijos ir mikroorganizmų ekologijos laboratorijos vadovas; tel. (8-5)2701503; el. p. ricardas.paskauskas@botanika.lt